

План рада на наставном предметуНазив предмета : **Стратешке студије**

Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	ЕСПБ	Фонд часова П+В
20.ОА3714	Изборни	Летњи	6	3+1

Циљеви предмета	<p>Сазнајни циљеви предмета подразумевају упознавање студената са: теоријом и праксом стратегије, као вида војно-политичке артикулације расположивих ресурса са задатим циљевима; историјским развојем стратегије и стратешког мишљења, од зачетака, преко новековног преображаја, па све до савремених трендова и теоретичара; практичним аспектима стратегијског и одбрамбеног планирања; развојем модерног ратоводства; утицајем технологије на савремено вођење рата. Процесни циљеви предмета подразумевају развој: свести о значају стратегијске културе; способности препознавања узрока рата и услова мира; вештине сагледавања односа и утицаја политике, међународних односа и безбедносних студија на стратегију; умеће препознавања савремених проблема стратешких студија у контексту савремених безбедносних изазова; праксе формулисања, израде и имплементације стратегија, стратешких планова и доктрина. Јединствени циљ предмета је да код студената створи претпоставке за усвајање и надоградњу постојећих теорија; предуслове за критичко промишљање постојећег фонда знања из области стратегије и стратешких студија; као и могућност сагледавања будућег развоја ове дисциплине.</p>
Исход изучавања	<p>Након реализоване наставе студенти ће: бити у могућности да објасне праксу историјског развоја стратегије и стратешке мисли; усвојити теоријска знања о стратегијским теоријама и стратегијској култури, неопходна за њихову критичку анализу; бити способни да идентификују узроке рата и услова мира, као и елементе развоја модерног ратоводства; бити у могућности да што потпуније позиционирају стратегију у оквирима интеракције политике, међународних односа и безбедносних студија; бити упознати са основама утицаја технологије на ратоводство и стећи знања о стратегијском и одбрамбеном планирању; развити способност да препознају савремене проблеме стратешких студија у</p>

	контексту савремених безбедносних изазова; надоградити теоријске основе и унапредити способност за препознавање стратешких образаца.
Садржај и структура предмета	Теоријска настава: У оквиру теоријске наставе студенти ће обрадити следеће теме: Историја примене стратегије од антике до Наполеона, развој модерног ратоводства, основне стратегијске теорије, узрок ратова и достизање мира, основни елементи стратегијске културе, политика и употреба војске, технологија и ратоводство, стратегија и одбрамбено планирање, друго нуклеарно доба, конвенционална моћ и савремено ратовање, геополитика простор и стратегија, савремени безбедносни изазови, критика осврт на стратешке студије, нове агенде за безбедност и стратегију и будући развој стратешких студија.

ПРЕДАВАЊА		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Шта су стратешке студије?	3
II	Стратешке студије: од војних наука до наука безбедности	3
III	Стратешко окружење	3
IV	Стратешко одлучивање	3
V	Стратешко комуницирање	3
VI	Стратегије увећања моћи	3
VII	Рат и војне стратегије	3
VIII	Одвраћање и присила	3
IX	Уравнотеживање и шлеповање	3
X	Хеџинг и пребацивање одговорности	3
XI	Економске стратегије	3
XII	Стратегије убеђивања	3
XIII	Стратегије субверзије и стратегије заваде	3
XIV	Нуклеарне стратегије	3
XV	Клопке стратегије	3

ВЕЖБЕ		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Студија случаја – Сицилија, 1943	1
II	Студија случаја – Битка код Заме, 202. П.Н.Е.	1
III	Студија случаја – Битка код Граника, 334. П.Н.Е.	1
IV	Студија случаја – Заливски рат, 1991.	1
V	Студија случаја – Висло-одарска офанзива, 1945.	1
VI	Студија случаја – Сомалија, 1993	1
VII	Први колоквијум	1
VIII	Студија случаја – Мухичка битка, 1241.	1
IX	Студија случаја – Битка код Мобеија, 119. П.Н.Е.	1
X	Студија случаја – Битка код Јене, 1806.	1
XI	Студија случаја – Битка код Гетисбурга, 1863.	1
XII	Студија случаја – Стаљинград, 1942-1943	1
XIII	Студија случаја – Битка за Ја Дранг, 1965.	1
XIV	Студија случаја – Шимабара устанак, 1638.	1
XV	Други колоквијум	1

Облици извођења наставе	
Начин оцењивања на предмету	Колоквијуми 2x10 Активност на настави 10 Писани испит 40 Усмени испит 30
Литература	обавезна Радни материјал Андре Бофр, (1968), Увод у стратегију, ВИЗ, Београд. Сун Цу, Умеће ратовања, Глобус, Загреб, 1982.
	допунска John Bayls, James J Wirtz and Colin S Gray, (2019), Strategy in the Contemporary World, Oxford University press, Sixth edition, ISBN 978-0-19-880710-0 Geoffrey Sloan, (2018), Geopolitics, Geography and Strategic History, Routledge, ISBN 978-1-138-33959-0 Peter Paret, (2010), Makers of Modern Strategy/from Machiavelli to the Nuclear

	<p>Age, Clarendon press –Oxford, , ISBN 978-0-19-820097-0</p> <p>Elinor C Sloan, (2017), Modern Military Strategy-an introduction, Routledge, ISBN 978-1-138-82537-3</p> <p>Colin S Gray, (2016), Perspectives on Strategy, Oxford University press, ISBN 978-0-19-877871-4</p> <p>Joseph Soeters, Patricia M Shields and Sebastian Rietjens, (2016), Routledge handbook of Research methods in Military Studies, Routledge, ISBN 978-1-138-20085-2</p> <p>Вишњић Д, (2011) Општа стратегија или стратегија државе-нације, Војно дело зима 2011, Београд</p> <p>Клаузевиц, О рату, Геца Кон, Београд, 1939.</p> <p>Вукадиновић, Р.: Нуклеарне стратегије суперсила, АЦ, Загреб, 1985.</p> <p>Свечин, Стратегија, Војно дело, Београд, 1956.</p> <p>Е. М. Ерл, Творци модерне стратегије, Војно дело, Београд, 1952.</p>
<p>Подаци о наставницима и сарадницима на предмету</p>	<p>Доц. др Михајло Копанја E-mail: kopanja.fb@gmail.com Консултације: средом од 13:00 до 14:00 (Кабинет 44) Проф. др Владимир Ајзенхамер E-mail: ajzenhamer@fb.bg.ac.rs Консултације: петком од 13:30 до 14:30 (Кабинет 29)</p>

ИСПИТНА ПИТАЊА

1. Проблеми одређивања стратешких студија
2. Приступи одређењу стратешких студија
3. Држава и државништво
4. Стратешке интеракције
5. Моћ и сила
6. Шта је стратегија?
7. Стратегија и сродни појмови
8. Стратегијске теорије: од Антике до Наполеона
9. Стратегијске теорије: наслеђе Наполеонових ратова

10. Стратегија и наслеђе Великог рата
11. „Златно доба“ стратегије
12. „Крај“ и повратак стратешких студија
13. Теоријски приступи у стратешким студијама
14. Неокласични реализам
15. Стратешко окружење
16. Дистрибуција моћи
17. Јасноћа међународне структуре
18. Пермисивно/рестриктивно стратешко окружење
19. Географија и стратегија
20. Технологија и стратегија
21. Држава и стратегија
22. Перцепције елита
23. Стратешка култура
24. Односи између државе и друштва
25. Државне институције
26. Репертоар државништва
27. Војна сила
28. Дипломатија
29. Дипломатија принуде
30. Економско државништво
31. Обавештајне службе и стратешки утицај
32. Нуклеарно оружје

33. Стратешки мени држава
34. Савезништва
35. Развој сопствених капацитета
36. Набавка
37. Стање рата и стање мира
38. Рат као стратегија(?)
39. Стратегије уништења и дислокације
40. Стратегије изнуривања и исцрпљивања
41. Стратегије терора и тероризма (војна стратегија)
42. Стратегије обезглављивања и циљаних убистава
43. Генеа нуклеарне стратегије
44. Логика нуклеарних стратегија
45. Нуклеарне стратегије: лице/а „лудила“
46. Одвраћање
47. Успех одвраћања
48. Присила
49. Уравнотежавање
50. Шлеповање
51. Хеџинг
52. Пребацивање одговорности
53. Санкције
54. Економска помоћ

55. Уверавање
56. Разуверавање
57. Попуштање
58. Bait and Bleed стратегија
59. Bloodletting стратегија
60. Стратегија клина
61. Субверзија
62. Нестанак државе
63. Безбедносна дилема
64. Ненамерна ескалација
65. Chain-ganging
66. Хегемонско растезање